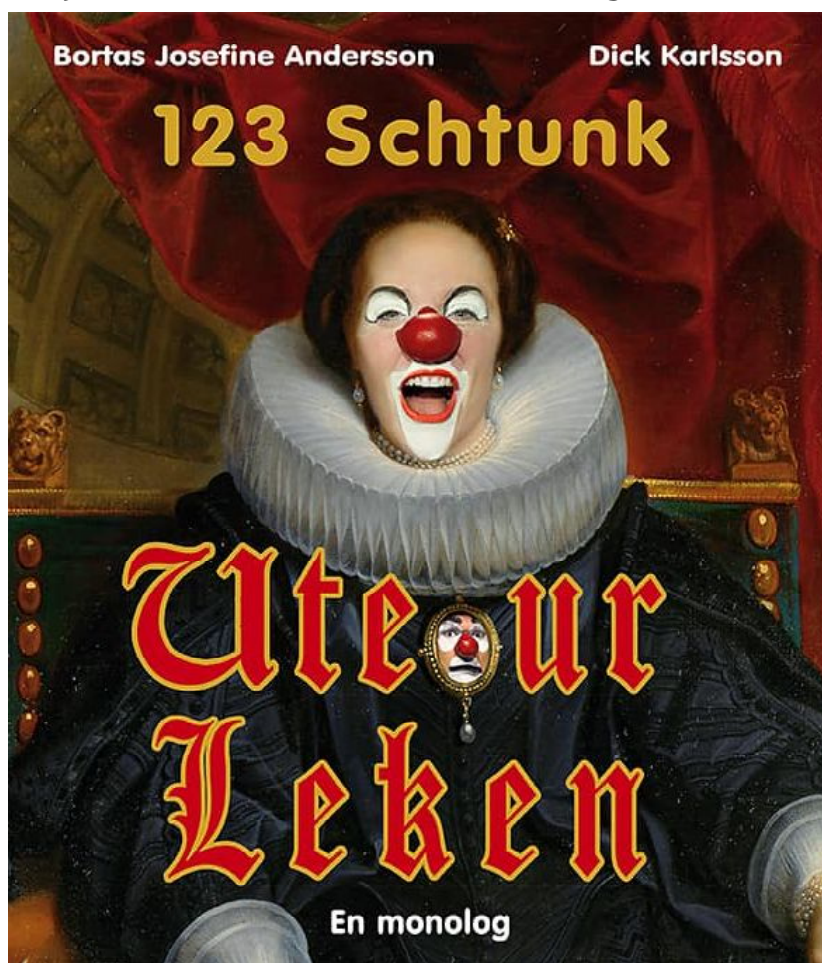

Ute ur leken - om Shakespeares d(r)amer med 123 Schtunk

– Pjäsen handlar om kvinnorna kring William Shakespeare / Josefine Andersson

Affischbild

Bortas Josefine Andersson är med i teatergruppen 123 Schtunk. 2007-08 skrev hon tillsammans med Roland Heiel *Ute ur leken - om Shakespeares d(r)amer*. Den var en clownpjäs i två akter, som fokuserade på kvinnorollerna i Shakespeares verk. Hon och Maria Simonsson spelade den i några år, sedan lades den ned. Men i höstas hände något oväntat. Josefine berättar:

– Jag blev kontaktad av en av arrangörerna till Kulturweekenden i Helsingborg. Han hade läst något om pjäsen och trodde att vi fortfarande hade den på repertoaren. Och ville att vi skulle spela den där. Jag tänkte ”Herregud, det är ju tio år sedan.

Och nu är Maria fast anställd på teatern i Örebro”. Men jag har faktiskt varit sugen på att göra *Ute ur leken* igen. Så jag tänkte att ”Då gör jag den själv!”.

– Då trodde jag att det var en engångsgrej. Men redan innan de börjat sälja biljetter sipprade det ut information. Och jag fick flera förfrågningar om den. Så jag har varit på utbudsdagar i Västerås och efter Helsingborg ska jag åka vidare med den till Småland.

ROLAND HEIEL HAR INTE VARIT MED I arbetet för att skriva den nya versionen. Men Josefine har gärna ringt

till honom för att be om faktahjälp och råd. Jag frågar om det inte är svårt att omvandla en två-aktspjäsa för två skådespelerskor till en enaktsmonolog?

– Det är litet svårt att ställa om hjärnan från gamla spår. Men jag är ju inte ensam i arbetet. Lasse Beischer regisserar och han har hjälpt mig i förarbetet med att bestämma vilka texter som ska vara med. På scen har jag med mig Dick Karlsson från vår grupp. Han sitter bakom pianot, men får också hoppa in och agera litet grand.

– Pjäsen handlar om kvinnorna kring William Shakespeare. Hans fru är med, hans två döttrar och hans älskarinna. De får liksom använda sig av texter och figurer från olika pjäser, men det rör sig också mycket om dem.

– Jag tycker att jag har hjälp av att mycket ändrats sedan sist vi spelade *Ute ur leken*. Idag finns det en mer självklar plats för kvinnor. Både på teatern och ute i det verkliga livet. Fast vi är långtifrån framme.

JOSEFINE LYFTER FRAM EN GRUND-princip i 123 Schtunks arbete – att pjäser kan ändras.

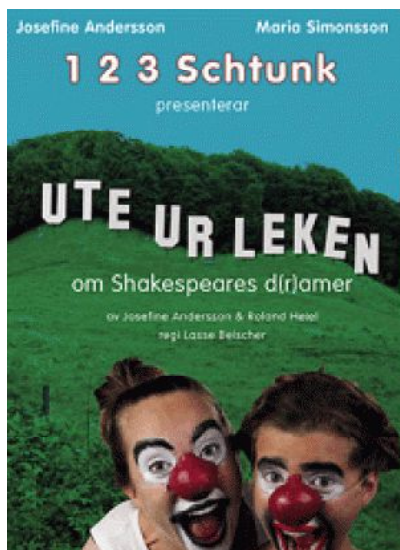
– Saker som händer när vi möter publiken kan göra att vi tar bort en del av texten, och utvecklar annat. Jag tror att den här föreställningen kommer att hänga med länge, utvecklas och förändras. Kanske bli det till och med så att den får en andra akt igen!

JAG SKJUTER IN ATT SHAKESPEARE JU var med och spelade i sina pjäser. Det hände säkert ofta att han ändrade och skrev om, utifrån publikens och medspelarnas reaktioner. Detta är en

Ute ur leken som monolog

År 2008 och 2009 åkte 1 2 3 Schtunk land och rike runt med föreställningen för att undersöka, utröna och eventuellt hylla William Shakespeares storhet. Men kanske framförallt för att undersöka de kvinnor som fanns runt den store barden. Döttrar, älskarinnor, en mamma, en fru och inte minst en mängd rollkaraktärer. Vilka var de? Och hur hade det varit om dessa kvinnor levte idag? Frågorna är mer aktuella än någonsin i denna sanslöst roliga och musikryddade föreställning i regi av Lasse Beischer och med Bortas Josefine Andersson och Dick Karlsson på scenen.

Kontaktinfo på sidan 10

Josefine Andersson och Maria Simonsson i ursprungsversionen av *Ute ur leken*. Affischbild

av anledningarna till att hans pjäser är så bra. Josefine håller med:

– När jag läser pjäserna känns det som att det fanns utrymme för skådespelarna att improvisera i de textavsnitt som inte är på blankvers. Jag försöker alltid se till att ljussättningen är lagd så att jag kan se minst ett par

tre rader av åskådarna. Men de som sitter där får inte känna sig obehagliga. Om det är för ljus i lokalen kan de uppleva sig som utsatta. Och då vågar de inte reagera fullt ut.

För tio år sedan hade 123 Schtunk många pjäser med anknytning till Shakespeare på sin repertoar. De senaste åren har det varit mer tunt med sådant. Det märks att Josefine är förtjust över att få ta itu med engelsmannen igen:

– Hans roller är ju fenomenala att jobba med – inte minst som clown. Allt är så tydligt. Det är så stora känslor och ett så stort språk. Det är tacksamt och härligt att få arbeta med så starka uttryck. Och då menar jag också rent fysiskt. Men det håller också för att ta ned, ta ned, ta ned det – bara man håller intensiteten kvar. Shakespeares texter är faktiskt väldigt goa att jobba med!

DEN NYA VERSIONEN AV UTE UR LEKEN hade premiär i Helsingborg den 6/2.

Josefine Andersson. Foto: Henri Kokko

Dagen efter ringer Bortas Josefine Andersson till mig och berättar att på genrepet, när det satt en person i salongen, så tog föreställningen 40 minuter. Men på premiären satt över hundra åskådare. Då tog den 70 minuter!

Intervju: Kent Hägglund

Jaques monolog från *Som ni behagar i CA Hagbergs översättning (1849)*

Ja, hela världen

En skådebana är, och alla menskor,
Så män som kvinnor, spela på densamma.
Hvar har sin stund att komma och att gå,
Och en har många roller för sin lifstid.
Sju åldrar äro aktarna. Först barnet,
Som qväljs och skriker i sin ammas famn;
Se'n grinig skolpilt med sin packa böcker
Och med sitt glatta morgonansikte kryper
Som snäckan trög till skolan; derpå älskarn,
Som pustar, lik en masugn, vemodsvisor
Om flickans ögonbryn. Soldaten se'n,
Som full af svordom, lurfvig som en björn,
Om hedern sticken, lysten efter gräl,
Uppsöker bubblan ära midt i gapet
Uppå kanonerna. Så kommer domarn
Med kullrig mage proppad med kapun,
Sträng blick och skägget efter reglor klippt,
Med tänkspråk full och med prejudikater.
Hans roll är slut; i sjetta åldern syns
En mager narr, en pantalon i tofflor,
Glasögon, stora fickor på sin nattrock
Och ungdoms-permissioner ännu sparda,
En verld för vidsträckt för hans skrupna vador;
Hans mandoms basröst öfvergår igen
till barndomens diskant med gnäll och dallring.
Den sista scenen af dem allesamman,
Som slutar detta rika skådespel,
Är barndomen på nytt, fullkomlig glömska
Och utan tänder, syn och smak och allt.

CA Hagberg översättningar finns att läsa på <http://runeberg.org/hagberg>

123 Schtunk och Shakespeare

Teatergruppen 123 Schtunk har spelat pjäser av olika författare, inte minst Shakespeare. Förutom egna produktioner som *Ute ur leken - om Shakespeares d(r)amer* och *Shakespeare - den absoluta sanningen*¹ har man, bland mycket annat, gett sig på pjäser som *Hamlet*, *Romeo och Julia*, *Rickard III*, *Macbeth* och *Kung Lear*. Den som sett 123 Schtunk vet att de knappast följer originalmanus, utan spelar pjäserna på sitt eget speciella vis.

Just nu spelas bl.a. *Världen är en scen* (manus Shakespeare, Vilhelm Moberg, Strindberg och 1 2 3 Schtunk). Pjästiteln är lånat från Shakespeares *Som ni vill ha det*, där Jaques monolog om livets sju åldrar börjar just så.

Text: Roland Heiel

¹ Kan hyras (25 kr) eller streamas (42 kr) på vimeo.com

Jaques monolog från *Som ni vill ha det i Göran O Erikssons översättning (1984)*:

Världen är en scen

Och alla män och kvinnor är aktörer;
De har sina entréer och sortier,
Och en gör många roller i sitt liv:
Sju åldrar ska han spela upp. Först barnet
Som kräks och ylar i sin ammas famn;
Sen skolpojken som hasar med sin väska
Och tvättat morgonansikte till skolan,
Motvilligt, trögt som snigeln. Och så älskarn
Suckande som en masugn, med ballader
Om flickans ögonbryn. Så en soldat
Vilt svärande och skäggig som en panter,
Snarstucken om sin heder, snabb till gräl,
jagande efter bubblan ära
In i kanonens gap. Sen kommer domarn
Med klotrund mage proppad med kapun,
Sträng blick, och skägget vederbörligt ansat.
Fullsmäld med ordspråk och banaliteter
Så spelar han sin roll. I sjetta åldern
Byter han till en mager narr i tofflor
Med glasögon på näsan, pung i bältet
Och byxor sparade sen ungdomsåren
En värld för vida för hans skrupna ben.
Hans röst blir bamsligt gäll på nytt, den piper
Och visslar sprucket. Allra sista scenen,
Som slutar detta rika skådespel,
Är andra barndomen, fullkomlig glömska,
Och utan tänder, syn och smak och allt.

Göran O Erikssons översättning av *As You Like It* (och andra Shakespearepjäser) finns att köpa i pocket på Adlibris, Bokus och liknande sajter

